

آموزش عالی پسا کرونا

نگاهی به تجربه آموزش عالی ایران در بحران کرونا و

درس‌هایی برای موقعیت پسا کرونا

www.ketab.ir

به کوشش

حسین میرزائی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

آموزش عالی پسا کرونا

نگاهی به تجربه آموزش عالی ایران در بحران کرونا و درس هایی برای موقعیت پسا کرونا

به کوشش: حسین میرزائی (عضو هیئت علمی دانشگاه تهران)

ناشر: مؤسسه مطالعات فرهنگی و اجتماعی

دبیر مجموعه جامعه ایرانی و بحران کرونا: حسین میرزائی

طراح جلد: محمدباقر جاوید

صفحه آرا: علی قربی

چاپ اول: زمستان ۱۴۰۰

شمارگان: ۴۰۰

قیمت: ۱۳۸۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۶-۱۲۶-۹

(الف)

تلفن: ۲۲۵۷۰۷۷۷

وبسایت: www.iscs.ac.ir

نشانی: تهران، خیابان پاسداران، خیابان شهید مؤمن نواد (گلستان یکم)، شماره ۱۲۴.

پست الکترونیکی: publication@iscs.ac.ir

کلیه آثار منتشره این مؤسسه در جهت ایجاد فضای آزاد علمی و نظر شخصی نویسندگان محترم آن است و لزوماً مورد تأیید مؤسسه نیست.

سرشناسه: میرزائی، حسین، ۱۳۵۴ -

عنوان و نام پندلور: آموزش عالی پسا کرونا نگاهی به تجربه آموزش عالی ایران در بحران کرونا و درس هایی برای موقعیت پسا کرونا / به کوشش حسین میرزائی.

مشخصات نشر: تهران: مؤسسه مطالعات فرهنگی و اجتماعی، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۳۹۲ ص: ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۶-۱۲۶-۹

وضعیت فهرستنویسی: فیا

موضوع: آموزش عالی -- ایران -- آموزش به کمک کامپیوتر: Education, Higher -- Iran -- Computer-assisted instruction

موضوع: آموزش از راه دور -- ایران -- آموزش به کمک کامپیوتر: Distance education -- Iran -- Computer-assisted instruction

موضوع: اینترنت و آموزش عالی - ایران: Internet in higher education - Iran

موضوع: کرونابروس ها -- ایران -- جنبه های اجتماعی: Virtual reality in education -- Iran

موضوع: واقعیت مجازی در آموزش و پرورش - ایران: Virtual reality in education -- Iran

شناسه افزوده: مؤسسه مطالعات فرهنگی و اجتماعی

ردمبندی کنگره: LB ۱۰۲۸/۵

ردمبندی دیویی: ۳۳۰.۹۵۵/۳۷۱

شماره کتابشناسی ملی: ۸۷۲۲۳۹۰

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیا

فهرست

- دییاجه مؤسسه ۷
- چرخش کرونا و ضرورت مدیریت ژلهای / حسین میرزائی ۹

فصل اول: تجربه آموزش عالی مجازی از بحران کرونا

- آسیب شناسی آموزش مجازی در دوران کرونا / تأکید بر تجربه زیسته اساتید و دانشجویان (مورد مطالعه: دانشگاه اصفهان) / زهرا مامر ۱۷
- پدیدارنگاری تجربه های زیسته دانشجویان از دانشگاه عصر کرونا به تفکیک ابعاد آموزشی، پژوهشی، فناوری، فرهنگی و دانشجویی: مطالعه موردی دانشگاه فردوسی مشهد / اعظم صنعت جو ۷۵
- تجربه زیسته اعضای هیئت علمی و دانشجویان از دوران کرونا یک مطالعه پدیدارشناسانه در دانشگاه های دولتی غیر پزشکی استان مازندران / سید مهدی منزلیان ۹۵
- تجربه های زیسته استادان و دانشجویان در کلاس های مجازی در دوره کرونا / فرید عزیزی ۱۲۵
- چالش های پاندمی کرونا برای آموزش عالی و دانشجویان پیشنهادها و راهکارها: مطالعه موردی دانشگاه تهران / مهتا مهدی زاده ۱۶۱

فصل دوم: سیاست گذاری برای آموزش مجازی در موقعیت های همه گیری

- گام هایی که برای تحقق آموزش عالی الکترونیکی برداشته ایم و گام هایی که باید برداریم / رضا ماحوزی ۱۷۹
- سیاست گذاری آموزش های مجازی و بحران کرونا / سمانه بابرامی ۱۸۹
- آموزش الکترونیکی در نظام دانشگاهی ایران / حامد کمالی، آرمینا قربان شیرودی، سمیه رحیمی ۲۰۱
- توسعه آموزش های عالی مهارتی در دوران پساکرونا / ابراهیم صالحی عمران، فرناز عین خواه ۲۱۱
- بررسی فعالیت های آموزشی و پژوهشی کتابخانه های دانشگاهی جهان در دوران همه گیری جهانی کووید-۱۹ و مقایسه با نمونه های ایرانی / رضا رجملی بگلو ۲۲۹

فصل سوم: دانشگاه و جامعه در موقعیت‌های همه‌گیری

- همه‌گیری کرونا و درس‌هایی برای آینده دانشگاه ایرانی لزوم بازآرایی در اخلاق حرفه‌ای و مسئولیت نهادی / جبار رحمانی ۲۷۱
- پاندمی و علم: آیا می‌توان از علم پساکرونا سخن گفت؟ / فرهاد یانی ۲۸۷
- برساخت اجتماعی اقدامات اجتماعی-انسان دوستانه نهادهای دانشجویی در بحران کرونا: مطالعه کیفی نهادهای دانشجویی شهر یزد / احمد کلاسه سادتی ۲۹۷
- تبیین تجربیات و نقش مراکز آموزش عالی در حمایت از گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه در همه‌گیری کرونا (کووید-۱۹) در ایران / وحید یزدی فیض‌آبادی ۳۲۷
- کرونا: آزمونی برای روئین‌تنی ایرانیان؛ اما دانشگاه استثناست؟ / مهدی حسین‌زاده فرمی ۳۷۳
- استارت‌آپ‌ها در وضعیت پساکرونا با تمرکز بر نقش آموزش عالی / اباذر اشتری مهرجردی ۳۸۳

دیباچه مؤسسه

امروزه دانشگاه و نظام آموزشی عالی در اثر چرخش‌ها و تحولات فرهنگی و اجتماعی جوامع و همچنین نوآوری‌های بی‌پایان حوزه فناوری با مفاهیم تازه‌ای در مطالعات آموزش عالی و مسائل علم و فناوری مواجه گردیده است. در این بستر سیال جهانی، مطالعات فرهنگی و اجتماعی آموزش عالی بیش از گذشته مورد توجه واقع شده و در مسیر رویکردهای آینده‌نگرانه به آموزش عالی متوازن، اهمیتی محوری پیدا کرده است. در این میان، فهم چالش‌های پیش‌روی آموزش عالی و درک دامنه مطالبه و انتظار از آن با تکیه بر فهم و شناخت بایسته عوامل مؤثر درونی و بیرونی نظام دانش و دانشگاه و رصد روندهای فعلی و آینده تعاملات میان دانشگاه و محیط پیرامون آن، امری لازم است. در این راستا، مفاهیم و آموزه‌های مطالعات فرهنگی و اجتماعی آموزش عالی، علم و فناوری می‌تواند راهبردهایی کارساز جهت ایجاد تعادل و تناسب میان کارویژه‌های دانشگاه با نظام انتظارات بیرونی اعم از دولت و جامعه و بازار و نهادهای اجتماعی ارائه کرد. برای این کار و همچنین بازکاوی شرایط کنونی تولید و ترویج دانش و ترسیم عقلانی و واقع‌بینانه نسبت کارکردی دانشگاه با جامعه و آینده توسعه و تعالی کشور، باید از مطالعات و پژوهش‌های هدفمند درخصوص نقش و کارکرد دانشگاه و ظرفیت‌ها و توانمندی‌های آن، خاصه از علوم انسانی و اجتماعی و کاربرست راهبردهای خردمندانه آن در عرصه سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری بهره‌جویم. برای دستیابی به این اهداف، مؤسسه مطالعات فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری از سال ۱۳۸۲ به‌عنوان نهاد مولد اندیشه و اتاق فکر وزارت عتف، با هدف بررسی و پژوهش در موضوعات و مسائل فرهنگی و اجتماعی آموزش عالی و توسعه علمی و فرهنگی کشور و ایفای نقش واسط میان دانشگاه و جامعه، کوشش نموده تا

سیاست‌های کاری خود را در مسیر انجام محورهای پژوهشی و مطالعاتی زیر و تولید و نشر متون و آثار مرتبط با حوزه‌های موضوعی زیر را سامان و ارتقا دهد:

۱. پژوهش و بررسی در موضوعات فرهنگی و اجتماعی آموزش عالی و توسعه علمی و فناوری کشور؛
۲. مطالعه در حوزه سیاست‌گذاری فرهنگی و اجتماعی آموزش عالی
۳. توسعه و تقویت کانون‌های تفکر در مسائل و مطالعات فرهنگی و اجتماعی آموزش عالی و سیاست‌های توسعه علمی؛
۴. تقویت مطالعات آینده‌نگری در مسائل اجتماعی و فرهنگی دانشگاه‌ها و شناخت نیازهای جدید آموزش عالی در این زمینه‌ها؛
۵. بسط و گسترش مطالعات میان‌رشته‌ای و روش‌های گسترش آن.

مؤسسه مطالعات فرهنگی و اجتماعی باتوجه به ضرورت توجه به این اهداف و اولویت‌ها، بر آن است تا در کنار برنامه‌ها و فعالیت‌های پژوهشی و مطالعاتی و چاپ و نشر نتایج طرح‌ها و تحقیقات علمی و پژوهشی انجام‌یافته خود، تألیف و ترجمه آثار علمی را نیز متناسب و مرتبط با زمینه‌های موضوعی فوق در دستور کار قرار دهد. بدیهی است سرمایه‌گذاری علمی و معنوی مؤسسه برای توسعه و ارتقای دانش مطالعات فرهنگی و اجتماعی آموزش عالی، علم و فناوری و تأمین منابع فکری و علمی لازم برای سیاست‌گذاری فرهنگی و اجتماعی آموزش عالی توسط محققان و مدیران این حوزه، نیازمند تولید و ترویج متون و منابع متعددی جهت برداشتن گام‌های دقیق و استوار است. امید است آثار و انتشارات علمی مؤسسه بتواند به بهترین کیفیت در دسترس طیف متنوع مخاطبان از قبیل استادان و پژوهشگران اجتماع علمی و دانشگاهی و مدیران و کارشناسان و علاقه‌مندان مطالعات فرهنگی و اجتماعی آموزش عالی، علم و فناوری قرار گیرد و در ارتقای بایسته کارویژه‌های نظام آموزش عالی و افزایش اثرمندی علم در جامعه ایران به سهم خود نقشی سازنده داشته باشد.